

Leśny labirynt pod ochroną

Kolumna dofinansowana przez

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Bytom • Co do utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego?

Porośnięte lasem pagórkowate wyrobiska w Suchej Górze nie są już tylko zwykłymi nieużytkami poprzemysłowymi. Pod koniec maja Rada Miejska objęła ich część ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Czy to pomoże w zachowaniu czystości na tym terenie?

Omawiany teren leży na pograniczu trzech miast: Bytomia, Radzionkowa i Tarnowskich Gór. Po stronie radzionkowskiej leży ledwie niewielki wschodni skrawek. Dzisiaj jest to las, który wyrósł na nieużytkach, położonych na stokach wzgórza Cipiorg (340 m n.p.m.). Dawniej istniały tam płytkie kopalnie rud żelaza i niewielkie kamieniołomy dolomitu. Znacznie większy kamieniołom dolomitu znajduje się po drugiej stronie drogi krajowej nr 11, w porównaniu z nim tutaj wydobywanie prowadzono na małą skalę. Kiedy zakończono tu wydobywanie – wiedzą chyba tylko historycy górnictwa kruszcowego. Możliwe, że krótko po drugiej stronie światowej.

Po zakończeniu eksploatacji teren na Cipiorgu został opuszczony. Zabrano stamtąd maszyny górnicze, zlikwidowano torowiska. Pozostały długie i wąskie grzbiety nasypów, strome zbocza, parowy, kopce, nawet parę oczek wodnych. Bardzo ciekawa rzeźba terenu była przez dziesięciolecie niedoceniana. Dopiero około 1996 r. bytomscy działacze PTTK spróbowali wzbudzić zainteresowanie tym miejscem. Z pomocą Urzędu Miejskiego wydano m.in. mapę lasów bytomskich, która obejmowała także wyrobiska pogórnice w Suchej Górze. Ukazało się w następnych latach kilka artykułów w lokalnym tygodniku. Miejscu nadano szumną, aczkolwiek chybioną nazwę „Suchogórski labirynt

skalny”. Dlaczego chybioną? Bo skałek jest tam bardzo niewiele. Zaledwie w kilku miejscach spotkać można wychodnie pomarańczowych skał dolomitowych. Trafniejszą nazwą byłby leśny labirynt...

Potem zainteresowanie tym miejscem nieco przycichło. W grudniu 2002 r. uruchomiony został wyciąg narciarski w nieczynnym kamieniołomie dolomitu w Blachówce, a więc nieco ponad kilometr stamtąd, po drugiej stronie szosy, niedaleko Segietu. Odtąd ten rejon dolomitów zaczął przyciągać uwagę mieszkańców Górnego Śląska. O „labirynt” w Suchej Górze jakby zapomniano. Właściwie tylko przy okazji kolejnych „sprzątań świata” zapuszczały się do niego grupy uczniów. Znaleziska były całkiem okazałe, bo mieszkańcy wyrzucali do lasu nawet tapczany czy zużyte opony.

Brak zainteresowania ze strony ludzi sprzyjał rozwojowi przyrody. Zapewne jako pierwsza na nieczynnych wyrobiskach pojawiła się brzoza brodawkowata, która najlepiej obrasta ściany nieczynnych kamieniołomów. Naukowcy badający ten teren stwierdzili tam także takie gatunki drzew, jak dąb czerwony, klon zwyczajny, klon jawor, lipa drobnolistna, modrzew europejski, robienia akacja czy sosna zwyczajna. Spośród gatunków roślin chronionych można wymienić takie jak kruszczyk szerokolistny i dziewięciśń bezłodygowy. Ten

Dotąd labirynt suchogórski znajdował się w cieniu pobliskich kamieniołomów dolomitu

drugi jest gatunkiem typowym dla terenów górskich. W oczku wodnym są warunki do rozrodu płazów.

Jak widać to wystarczyło, aby przekonać bytomskich radnych. Na sesji 27 maja podjęli oni uchwałę w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy obszaru pod nazwą „Suchogórski Labirynt Skalny” o powierzchni 19,84 ha. Ochroną objęto teren położony na granicy Bytomia i Tarnowskich Gór, pomiędzy: od zachodu – Górą Cipiorg i drogą Bytom – Tarnowskie Góry, od wschodu – rozległymi sadami, od północy – tak zwanymi „czerwonymi polami” w Piekarach Rudnych, a od południa

zabudowaniami dzielnicy Sucha Góra wraz z Parkiem Grota i zbiornikami wodnymi.

W uchwale zapisano, że celem ochrony zespołu przyrodniczo-krajobrazowego jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych terenu, którego powierzchnię tworzą wyrobiska pogórnice i grzędy skalne, gdzie ukształtowały się interesujące zbiorowiska roślinne i zwierzęce. W związku z tym radni nałożyli szereg ograniczeń, typowych dla obszarów chronionych. Przede wszystkim nie można tam teraz niszczyć, uszkadzać lub przekształcać obszaru objętego ochroną. Daje to pewną

gwarancję, że na teren lasu nie wjadą buldożery, ani nie powstanie tam drapacz chmur lub pawilon handlowy. Spośród innych utrudnień wymienić można m.in. zakaz wylewania gnojowicy, zmiany sposobu użytkowania ziemi czy też umieszczania tablic reklamowych.

Suchogórski labirynt leśny nie jest na pewno tak atrakcyjny, jak labirynt Błędnych Skał w Górach Stołowych. Na skalę miasta czy też konurbacji górnośląskiej zasługuje jednak na pewną uwagę. Tylko czy podjęta uchwała zabezpieczy ten teren przed śmieciarzami? No właśnie...

Tekst i foto: mędr

Nasze parki

Kampinoski Park Narodowy

W centralnej części Mazowsza, na południe od rzeki Wisły, znajduje się spory kompleks lasów rosnących na terenach piaszczystych. Niemal całość tych lasów objęta została ochroną jako Kampinoski Park Narodowy. Utworzono go 16 stycznia 1959 r. Obecnie zajmuje on obszar 385,44 km².

Nazwa parku wzięła się od miejscowości Kampinos, położonej na południowych rubieżach kompleksu leśnego. Większe znaczenie mają ośrodki miejskie przylegające do wschodniej części lasu. Znajdują się tam dwa duże miasta – Łomianki i Warszawa. Dzięki temu do wiosek położonych we wschodniej części parku, takich jak Izabelin, Sieraków czy Truskaw, dojechać można autobusami komunikacji miejskiej. Bliskość dużych miast niesie za sobą dobrze znane problemy, takie jak choćby potencjalna groźba nadmiernego zaśmiecania terenu przez spacerowiczów.

Przeważającym typem drzewostanu w KPN-ie jest kontynentalny bór sosnowy. Sprzyja mu tutejsze piaszczyste podłoże, dogodne dla sosny. Duża część borów rośnie na wydmach piaszczystych. Są one przykładem najlepiej na Mazowszu zachowanych wydm śródlądowych. To pozostałość działania sił przyrody w pradolinie Wisły.

Jakby dla kontrastu na terenie KPN mamy także obszary bagienne, podmokłe.

Lasy kampinoskie były w dawnych czasach wykorzystywane gospodarczo. W 1921 r. rozpoczęto budowę kolejowej linii wąskotorowej z Sochaczewa do Tułowic, która w tymże roku zaczęła wywozić drewno z lasów kampinoskich. W 1923 r. powstał odcinek wąskotorówki z Tułowic do Piasków Królewskich, prowadzący północno-zachodnim fragmentem Puszczy Kampinoskiej. Obecnie jest to nieczynny fragment linii.

Zupełnie innego rodzaju pamiątki spotkamy we wschodniej części lasów kampinoskich. Kilka kilometrów na południe od wioski Palmiry jest tam duży cmentarz wojenny. Prócz tego w różnych miejscach KPN spotkać można miejsca bitew czy też mogiły powstańców.

Spośród zwierząt bytujących w KPN wymienić wypada takie ssaki, jak łось, bóbr czy ryś. Jeżeli chodzi o roślinność, to prócz wszeźdobylskich sosen, spotykany jest m.in. dąb szypułkowy, dąb bezszypułkowy i dąb czerwony. Spośród roślin trujących występujących w parku godna wymienienia jest kokoryczka wonna, zawierająca toksyczne glikozydy.

Śródleśna osada Pocięcha koło Truskawu

Poznanie KPN mogą ułatwić piesze szlaki turystyczne. Można je spotkać w różnych częściach parku. Wędrując nimi trzeba pamiętać, iż niekiedy ze względu np. na zagrożenie pożarowe są one zamykane. Wówczas wystawiane są stosowne tablice informujące o zakazie wstępu do lasu.

Tekst i foto: mędr

Pieniądze na kanalizację

Ruda Śląska • Na ostatniej majowej sesji radni dokonali pewnych przesunięć w planie wydatków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na rok 2008. Konkretnie zmieniono przeznaczenie 43.377 zł.

Pierwotnie planowano, że taka kwota przeznaczona zostanie na modernizację oczyszczalni ścieków w Orzegowie. Tak bowiem było zaplanowane w ramach projektu „Oczyszczalnia ścieków – Ruda Śląska”, finansowanego przy udziale środków ISPA czyli Instrumentu Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej. Zdecydowano jednak, że stanie się inaczej. Wspomniana wyżej kwota została w tym roku przeznaczona na budowę kanalizacji w zlewni oczyszczalni Halemba.

Program ISPA realizowany jest w Rudzie Śląskiej od 2002 r. Obejmuje on całość gospodarki ściekowej na terenie miasta. Ma za zadanie zwiększyć ilość oczyszczonych ścieków do 95% – z początkowej ilości 60%. Zakończenie programu w miesiącu ma nastąpić do końca 2009 r.

mędr